

Opinnäytetyö (AMK)

PLILOS22HANK

2024

Joonas Elomaa

Yrityksen perustaminen

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Liiketoiminnan logistiikka

1.12.2024 | 30 sivua

Joonas Elomaa

Yrityksen perustaminen

Tämän opinnäytetyön aiheena on yrityksen perustaminen. Työn tavoitteena oli rakentaa mahdollisimman tiivis ja kattava tietopaketti yrityksen perustamista pohtiville. Opinnäytetyö yrityksen perustamisesta toimii myös eräänlaisena selvityksenä, että olisiko yrityksen perustaminen minulle sopiva keino työllistyä opintojen jälkeen tai myöhemmin tulevaisuudessa.

Yrityksen perustamisen osalta opinnäytetyössä käydään läpi mm. liikeidean löytämistä, liiketoimintasuunnitelman tekoa, yritysmuodon valintaa ja verotusta. Opinnäytetyön teoriaosuus pohjautuu vahvasti yrittäjyyttä käsittelevään kirjallisuuteen ja verkko-oppaisiin.

Opinnäytetyö antaa lukijalle hyvän kuvan yrityksen perustamisen alkuvaiheeseen kuuluvista toiminnoista. Henkilökohtaisesti opinnäytetyö vahvisti omia ajatuksiani yrityksen perustamisesta ja pidän yrityksen perustamista erittäin varteenotettavana vaihtoehtona tulevaisuudessa.

Asiasanat:

Liiketoiminta, osakeyhtiö, yhtiömuodot, yrityksen perustaminen, verotus, SWOT-analyysi, PESTEL-analyysi

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Business Logistics

1.12.2024 | 30 pages

Joonas Elomaa

Starting a business

The subject of this thesis is the establishment of a company. The aim of the thesis was to build as concise and comprehensive an information package as possible for those considering starting a business. The thesis on starting a business also serves as a kind of investigation into whether starting a business would be a suitable way for me to find employment after my studies of later in the future.

In terms of starting a business, the thesis covers topics such as finding a business idea, making a business plan, choosing a business form and taxation. The theoretical part of the thesis draws heavily on entrepreneurship literature and online guides.

The thesis gives the reader a good picture of the activities involved in the initial stages of setting up a business. Personally, the thesis confirmed my own ideas about starting a business and I consider starting a business as a very viable option for the future.

Keywords:

Business, company forms, taxation, SWOT-analysis, PESTEL-analysis

Sisältö

1 Johdanto	6
1 Liikeidea ja yrityksen perustaminen	7
1.1 Liikeyrityksen määritelmä	7
1.2 Liikeidean löytäminen ja yrityksen perustamisen vaiheet	8
1.3 Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	10
1.4 SWOT-analyysi	12
1.5 PESTEL-analyysi	13
1.6 Kannattavuus	14
2 Rahoitus	16
2.1 Pankki	16
2.2 Business Finland	17
2.3 Riskisijoittajat	18
2.4 Starttiraha	19
3 Yritysmuodot	20
3.1 Osakeyhtiö	21
3.2 Avoin yhtiö	21
3.3 Toiminimi	22
3.4 Osuuskunta	22
3.5 Kommandiittiyhtiö	23
3.6 Kevytyrittäjyys	23
4 Verot	24
4.1 Tulovero	24
4.2 Ennakkovero	24
4.3 Arvonlisävero	25
5 Johtopäätökset	27
Lähteet	28

Kuvat

Kuva 1. Yritysideoiden syntytavat	8
Kuva 2. Liikeryityksen perustamisen vaiheet	9
Kuva 3. Sijoittajan pääomat ja ajankäyttö	18

1 Johdanto

Yrityksen perustaminen on monivaiheinen prosessi, joka vaatii huolellista suunnittelua ja valmistelua. Tässä opinnäytetyössä käsitellään keskeisiä yrityksen perustamiseen liittyviä vaiheita ja niihin liittyviä tärkeitä tekijöitä. Työn tavoitteena on toimia kattavana tietopakettina aloittelevalle yrittäjälle, joka on vasta suunnittelemassa oman liiketoiminnan käynnistämistä.

Aihe tähän opinnäytetyöhön valikoitui minulle vähän vahingossa, kun minulle tarjoutui mahdollisuus lähteä yrittäjäksi samoihin aikoihin, kun opinnäytetyön kirjoittaminen oli minulle ajankohtainen. Uskon myös monen muun opiskelijan olevan kiinnostunut yrittäjyydestä ja aihe on käytännössä aina ajankohtainen.

Opinnäytetyö on tehty kirjallisuuskatsauksena, mutta mukana on myös joitain internet-lähteitä. Yrityksen perustamiseen liittyvää lähdemateriaalia löytyy paljon, mutta opinnäytetyötä tehtäessä lähteiden tarkoituksellisuus on syytä tarkistella kriittisesti, koska aiheeseen liittyvistä teksteistä iso osa on tietopaketti naamioituja yritysten omia mainoksia. Osittain tämän ongelman takia lähdin kirjoittamaan opinnäytetyötä yrityksen perustamisesta.

Opinnäytetyön ensimmäisessä luvussa käydään läpi liikeidean löytämistä ja yrityksen perustamiseen liittyviä vaiheita. Ensimmäiseen lukuun kuuluvat yrityksen sisäisiä ja ulkoisia tekijöitä arvioivat liiketoimintasuunnitelman laatiminen sekä SWOT- ja PESTEL-analyysien esittely.

Aloittelevien yrittäjien suurimpiin haasteisiin kuuluu usein rahoituksen hankinta. Toisessa luvussa käydään läpi aloittelevan yrittäjän keskeisimpiä rahoitusvaihtoehtoja.

Kolmannessa luvussa perehdytään eri yritysmuotoihin ominaisuuksineen. Yrittäjän kannalta on tärkeää valita parhaiten omaa liiketoimintaa tukeva yritysmuoto.

Neljännessä luvussa käsitellään yrityksen verotukseen liittyviä asioita. Verotuksen ymmärtäminen on olennainen osa yritystoimintaa.

1 Liikeidea ja yrityksen perustaminen

Liikeidea on perustettavan yrityksen tärkein peruspilari. Liikeidea määrittää koko yrityksen perimmäisen tarkoituksen eikä ilman liikeidea ole suuntaa, johon perustaja lähtee yritystään viemään. Liikeidean on oltava sellainen, että myös asiakkaat, työntekijät ja rahoittajat uskovat siihen. (Järvinen & Kari, 81.)

Liikeidea on kuvaus yrityksen tavasta pyörittää liiketoimintaa ja liikeidea vastaa kolmeen peruskysymykseen:

- Mitä yritys tarjoaa?
- Kenelle?
- Miten?

Liikeideassa määritellään tuote, jota yritys tarjoaa omille asiakkaille. Samalla kuvataan yrityksen vahvuudet ja edut muihin yrityksiin verrattuna. Liikeidea kertoo, että miten yritys aikoo tuottaa tuotteensa ja miten tuotetta tarjotaan asiakkaille. Todennäköisimmät ja toivotuimmat asiakkaat on myös hyvä listata. Liikeidea ei ole muuttomaton ja yrittäjän täytyy olla valmis muokkaamaan liikeideaansa tarpeiden mukaan. (Suomi.fi 2021.)

1.1 Liikeyrityksen määritelmä

Liikeyritys voidaan määritellä talousyksikkönä, joka pystyy kattamaan kulunsa kokonaan tai osittain myynti-, korko-, osinko- tai vakuutusmaksutuloin.

Liikeyrityksen tärkein tarkoitus on tuottaa palveluita tai tavaroita myytäväksi markkinoilla sellaisella hinnalla, että tuotantokustannukset pystytään peittämään. (Tilastokeskus n.d.)

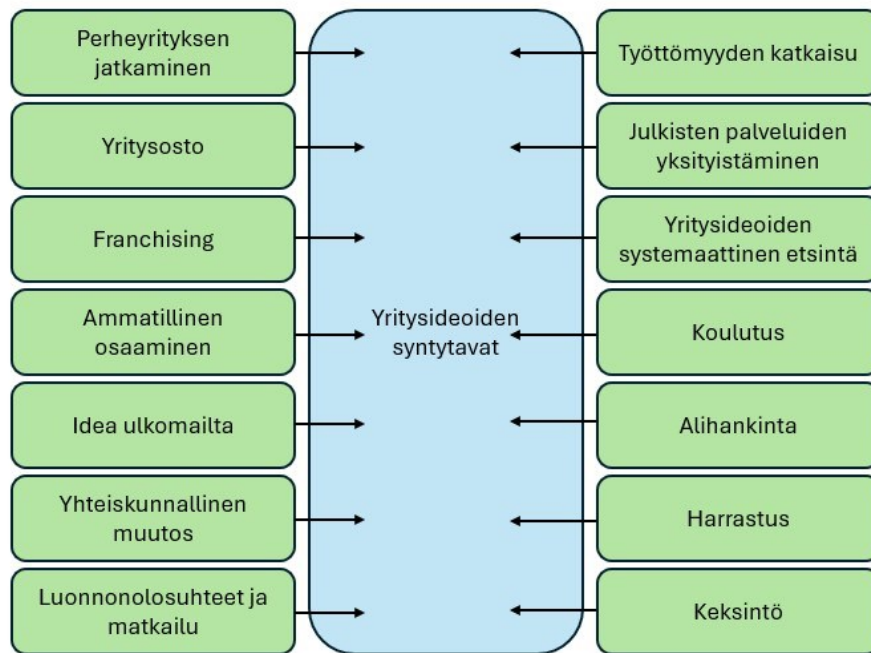
1.2 Liikeidean löytäminen ja yrityksen perustamisen vaiheet

Käytännössä millä tahansa alalla on mahdollisuudet ryhtyä yrittäjäksi. Useiden vuosien koulutus ja pitkä työkokemus luovat hyvän pohjan yrityksen menestyksekkäälle johtamiselle. Vahva ammattiosaaminen antaa hyvän perustan alihankintayrityksen perustamiselle. (Peltola 2015, 24.)

Yritystoiminta voi lähteä liikkeelle myös harrastuksen tai muun intohimon pohjalta. Innokas kalastaja voi perustaa esimerkiksi kalastustarvikeliikkeen tai aktiivinen kuntosalilla kävijä voi ryhtyä tarjoamaan personal trainer-palveluita. Yrittäjän henkilökohtainen keksintö tai innovaatio on ollut lähtölaukaus monelle perinteiselle suomalaiselle brändille. Tällaisia ovat mm. Harvian kiukaat ja Peltosen sukset. (Peltola 2015, 25)

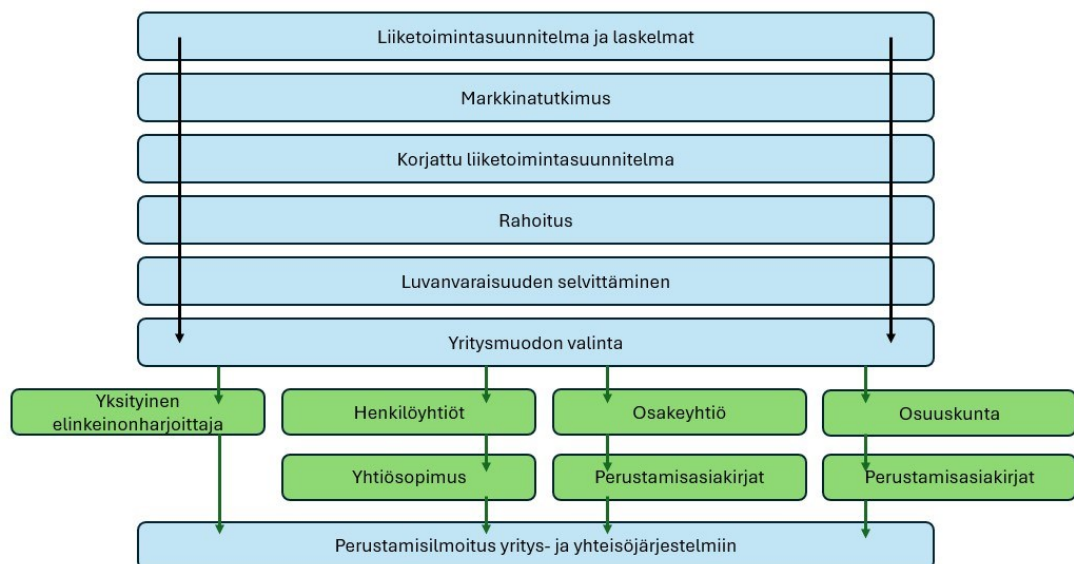
Franchising on eräs reitti oman yrityksen perustamiselle. Franchisingissa otetaan käyttöön joku valmis yritysidea. Suomessa tällaisia ovat mm. R-Kioski, Kotipizza ja Kiinteistömaailma. (Peltola 2015, 25.)

Moni on löytänyt oman yritysideaansa omilta ulkomaanmatkoilta. Tästä on syntynyt Suomeen mm. useita eksoottisia ravintoloita tai kansainvälisiä muotituotteita myyviä kauppoja. Yhteiskunnallisten muutosten seuraaminen ja julkisten palveluiden yksityistäminen avaa koko ajan uusia yritysmahdollisuuksia. (Peltola 2015, 26.)

Kuva 1: Yritysideiden syntyvät. (Peltola 2015, 25)

Kaikkia hyviä liikeideoita yhdistää se, että asiakkaat ovat valmiita maksamaan siitä. Hyvä liikeidea kestää aikaa ja on toteuttamiskelpoinen vuosienkin päästä, mutta tarpeen vaatiessa ideaa pystytään myös muokkaamaan ja yritys pysyy kehityksen mukana. (Suomi.fi 2021.)

Kuva 2. Liiketoiminnan perustamisen vaiheet. (Meretniemi & Ylönen 2008, 15)

1.3 Liiketoimintasuunnitelman laatiminen

Liiketoimintasuunnitelma on kokonaisvaltainen suunnitelma yrityksen toiminnasta. Liiketoimintasuunnitelma valmistetaan analysoimaan, perustelemaan ja täsmentämään yrityksen liikeidea. Riittävän kattava liiketoimintasuunnitelma toimii yrityksen perustana ja ohjenuorana, tämän takia liiketoimintasuunnitelma laaditaan erityisesti yrittäjää itseään varten. Liiketoimintasuunnitelmaa tarvitaan myös siinä vaiheessa, kun yritys tarvitsee rahoitusta. Pankit ja yksityiset rahoittajat ovat kiinnostuneita liiketoimintasuunnitelmasta, kun haetaan esim. pankkilainaa, starttirahaa tai tukia. (Meretniemi & Ylönen 2008, s. 24)

Yrityksellä täytyy olla varsinkin pitkällä aikavälillä enemmän tuloja, kun menoja ja hyvä liiketoimintasuunnitelma kertoo, että miten yrityksessä aiotaan tehdä rahaa. Kassavirta-, tulosbudjetti- ja investointilaskemilla täsmennetään yrityksen tulevaa rahaliikennettä. Hyvä liiketoimintasuunnitelma voi olla jopa kymmeniä sivuja pitkä, mutta liiketoimintasuunnitelma pitäisi tiivistää myös A4-kokoiseksi esitysversioksi. (Hesso 2015, s. 12–13)

Liiketoimintasuunnitelman kannattaa edetä loogisessa järjestyksessä ja käsitellä kaikki olennaiset liiketoiminnan ulottuvuudet. Liiketoimintasuunnitelman kirjoittaminen onkin työläs projekti. (Kinkki & Isokangas 2009, 235.)

Liiketoimintasuunnitelman rakenne ja keskeiset sisällöt voisivat olla esim. seuraavat:

1. Tiivistelmä.
 - A4-kokoinen esitysversio.
2. Lähtötilanteen analysointi
 - Yritysidean taustat ja resurssit.
3. Markkinatilanteen analysointi
 - Toimintaympäristön ja kilpailijoiden erittely.
4. Perustettavan yrityksen päämäärät
 - Yrityksen päämäärien ja tavoitteiden määrittäminen.
5. Yrityksen strategia
 - Perusratkaisut, joilla asetetut tavoitteet saavutetaan.
6. Markkinointisuunnitelma
 - Myyntitavoitteet ja miten niihin päästään.
7. Tuote- tai palvelukehityssuunnitelma
 - Kuvaus tuote- tai palvelukehityksen periaatteista.
8. Tuotantosuunnitelma / palveluiden tuottaminen
 - Kuvaus tuotantoprosesseista.
9. Henkilöstösuunnitelma
 - Kuvaus henkilöresursseista ja organisaatorakenteesta.
10. Taloussuunnitelma
 - Kuvaus siitä miten yrityksestä saadaan taloudellisesti kannattava.
11. Riskien hallinta
 - Riskien arviointi.
12. Liitteet (Kinkki & Isokangas 2009, 236.)

1.4 SWOT-analyysi

Liiketoimintasuunnitelman heikkouksia ja vahvuuksia voidaan arvioida SWOT-analyysillä. SWOT-analyysin nimi muodostuu neljästä englanninkielisestä sanasta.

S = strengths eli vahvuudet

W = weaknesses eli heikkoudet

O = opportunities eli mahdollisuudet

T = threats eli uhat

SWOT-analyysi on hyvä ja suosittu keino yrityksen liiketoimintasuunnitelman ja toimintaympäristön arviointiin. SWOT-analyysia voidaan käyttää myös mm. mahdollisten uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraamista suunniteltaessa.

SWOT-analyysin ainoa heikkous on se, että vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien todelliseen selvittämiseen ei käytetä riittävästi vaivaa. SWOT-analyysia tehdessä realistisuus onkin tärkeää. (Meretniemi & Ylönen 2008, s. 34)

1.5 PESTEL-analyysi

PESTEL-analyysissä tarkoituksena on selvittää jäsennellyt kuvaukset jokaisen eri kirjainkategorian muutosvoimista ja vaikutuksesta yrityksen toimintaan.

Paremmen luettavuuden takia jakaminen useampaan kategoriaan on hyvä idea. PESTEL-analyysin tarjoamaa tietoa voidaan hyödyntää strategian laatimisessa tai jo olemassa olevan strategian tarkentamisessa. (Vuorinen 2013, 220–221.)

Liiketoimintasuunnitelmaan kohdistuvia ulkoisia vaikutuksia voidaan arvioida käyttämällä PESTEL-analyysiä. PESTEL-analyysin nimi muodostuu kuudesta englanninkielisestä sanasta.

P = Political eli poliittiset

Kuinka hallituksen toimet voivat vaikuttaa yrityksen toimintaan, poliittinen vakaus ja verotus.

E = Economical eli ekonomiset

Raaka-ainekustannukset, ulkomaalaisten valuuttojen kurssivaihtelut, inflaatio, työttömyys ja varallisuus.

S = Social eli sosiaaliset

Muutokset ihmisten elämäntavoissa, väestörakenne, tulojakauma ja koulutustaso.

T = Technological eli teknologiset

Tuotekehitys ja tutkimustoiminta, teknologian kehittyminen ja AI.

E = Environmental eli ekologiset

Kierrätys, ympäristönsuojelu, energian kulutus ja jätteiden käsittely

L = Legal eli lainsäädännölliset

Kilpailulainsäädäntö, työvoimalainsäädäntö ja kansainväliset linjaukset. (Oxford College 2023.)

1.6 Kannattavuus

Hyvin pärjäävä ja kasvua hakeva yritys tarvitsee terveellä pohjalla olevan talouden. Hyvän talouden tärkeimpiä peruspilareita ovat tehokas ja taloudellinen toiminta sekä tuotto-panossuhde. (Kotro 2007, 14)

Käytännössä jokainen yritys pyrkii olemaan kannattava ja tuottamaan voittoa. Kannattavuus muodostuu tuottojen ja kustannuksien määrästä. Yrityksen toiminta on kannattavaa, mikäli tuotot ovat yrityksen kustannuksia suuremmat. (Kotro 2007, 14)

Laskukaava: *Tuotot – kustannukset = voitto/tappio*

Kannattavuus on hyvällä tasolla, kun yritys pystyy kattamaan kaikki kustannukset ja omistajille on jäänyt riittävästi voittoa. (Tomperi 2018, 10.)

Tuloslaskelmissa selvitetään usein myös tuloksen prosentuaalinen osuus tuotoista. Tämän luvun ansiosta voidaan verrata yrityksen kannattavuutta suhteessa liikevaihtoon tai kuinka tulos on kehittynyt aikaisempiin tilikausiin nähden. (Tomperi 2018, 10)

Laskukaava: *Voitto % = 100 x voitto / tuotot*

Pääoman tuottavuus on myös tärkeä mittari yrityksen kannattavuutta arvioitaessa. Yrityksen kannattavuutta voidaan pitää hyvänä, mikäli yrityksen pääoman tuottavuus on vähintään yhtä hyvä, kun muilla saman alan yrityksillä. (Kotro 2007, 14)

Laskukaava: *Pääoman tuottavuus = voitto / sijoitettu pääoma*

Yrityksen likviditeetin eli maksuvalmiuden täytyy olla riittävällä tasolla. Likviditeetillä tarkoitetaan sitä, että yrityksellä on koko ajan riittävästi rahaa erääntyvien maksujen hoitamiseen. Riittävälle maksuvalmiudelle on vaikeaa määritellä riittävää tasoa, mutta yleisesti katsoen 1–3 kuukauden kustannuksia vastaavaa summaa on pidetty hyvänä käteisvarana. Yleensä hyvä maksuvalmius seuraa kannattavasta liiketoiminnasta ja rahaa kertyy yrityksen pankkitilille.

Kannattavalla yrityksellä voi olla kuitenkin myös huono maksuvalmius ja se voi johtua esimerkiksi aggressiivisesta kasvu- ja investointivauhdista. Nopeaa kasvua haettaessa tulo-rahoitus ei välttämättä riitä kasvun rahoittamiseen, ja yritys tarvitsee ulkopuolista pääomarahoitusta varmistamaan maksuvalmiuden. (Kotro 2007, 14–15.)

2 Rahoitus

Yrityksen perustaminen maksaa ja yrityksen kulut alkavat juosta heti perustamisvaiheesta lähtien. Rahaa tarvitaan myös mahdollisiin investointeihin, toiminnan kehittämiseen ja käyttöpääomaksi. (Suomen Yrittäjät n.d.a.)

Yritystä voidaan rahoittaa sekä omalla että vieraalla pääomalla. Oman ja vieraan pääoman suhteelle ei ole mitään oikeaa suhdetta, sillä toimialat ja yritykset eroavat niin paljon toisistaan. Yrityksen oma rahoitus eli oma pääoma on yrityksen perustajan yritykseensä sijoittamaa pääomaa, johon voi kuulua rahan lisäksi esimerkiksi kiinteistöjä tai kalustoa. Yrityksen toiminnasta kertyvät tulot kasvattavat pääomaa. (Suomen Yrittäjät n.d.a.)

Yrityksen ulkopuolinen rahoitus eli vieras pääoma on lähes pakollista, jos yritys hakee kasvua tai joutuu investoimaan kalliisiin laitteisiin tai kiinteistöihin. Ulkopuolista rahoitus voi olla mm. pankki-, rahoitus- ja vakuutusyhtiöiden lainaa. Myös Finnvera myöntää yrityksille rahoitusta. Lainojen lisäksi yrityksellä on mahdollisuus kerätä rahoitusta joukkorahoittajilta tai pääomasijoittajilta. Ulkopuolisen rahoituksen saaminen edellyttää lähes aina sitä, että yrittäjä on myös itse sijoittanut yritykseen omaa pääomaa. (Suomen Yrittäjät n.d.a.)

2.1 Pankki

Tyypillisin pankin tarjoama yritysrahoituksen muoto on velkakirjalaina. Velkakirjalainassa pankki maksaa lainaa hakeneelle yritykselle velkakirjassa mainitun summan. Velkakirjassa on määritelty myös takaisinmaksuaikataulu ja lainan korko. (Yrityksen-perustaminen.net n.d.)

Yrityslainojen suosio ulkopuolisen rahoituksen hankinnassa on laskenut takavuosien huipuista, mutta pankkilaina on edelleen suosituin yrityksen ulkopuolinen rahoitusmuoto. Yhdysvalloista alkaneen finanssikriisin jälkeen lainaehdot ovat selvästi kiristyneet. (Yrityksen-perustaminen.net n.d.)

Lainalle pankki asettaa aina kriteereitä, jotka yrityksen on täytettävä ennen lainan myöntämistä. Kriteereitä voi olla esimerkiksi seuraavat:

- Yrittäjän tai yrityksen luottokelpoisuus. Pankki selvittää yrittäjän tai yrityksen takaisinmaksukyvyyn aina ennen lainan myöntämistä.
- Lainan vakuudet. Pankki vaatii käytännössä aina vakuudet myönnettävälle lainalle. Vakuutena voi toimia esim. yrittäjän tai yrityksen kiinteistöt, arvopaperiomistukset tai muu omaisuus.

Pankki voi periä vakuudet itselleen, mikäli yritys ei selviydy lainan takaisinmaksusuunnitelmasta. (Yrityksen-perustaminen.net n.d.)

2.2 Business Finland

Business Finland tarjoaa yrityksille innovaatorahoitusta vauhdittamaan kansainvälistä kasvua. Rahoituksen lisäksi Business Finland tarjoaa suomalaisille yrityksille asiantuntemusta neuvonta- ja verkostopalveluiden muodossa. Business Finlandin avulla yritys voi kehittää organisaatiotaan, kartoittaa omien tuotteiden kysyntää vientimarkkinoilla ja hankkia innovaatiotoimintaan osaamista. (Holopainen 2022, 255–256)

Business Finlandin rahoituksella voidaan kattaa yrityksen kuluja, jotka syntyvät innovaatiotoiminnasta, ulkopuolisista hankinnoista ja palveluista. Rahoitus maksetaan takautuvasti raportointiaikataulun mukaisesti toteutuneista kustannuksista, mutta joissain tapauksissa rahoituksesta voi saada osan etukäteen. (Holopainen 2022, 255–256)

Business Finlandin tarjoama laina sopii erityisesti tuotteiden pilotointiin ja tuotekehitykseen, kun ollaan jo lähellä kaupallistamista. Laina on vakuudetonta riskilainaa. Käytännönjärjestelyt yrittäjä hoitaa Valtiokonttorin kanssa. (Holopainen 2022, 255–256)

2.3 Riskisijoittajat

Bisnesenkeli on yleisesti käytössä oleva nimitys yksityisille riskirahoittajille. Nimityksen taustat juontavat juurensa Broadwaylle. Näytelmien kustannukset olivat niin suuria, että avuksi tarvittiin yksityisiä sijoittajia. Monet yksityiset sijoittajat osallistuivat Broadway-näytelmien kustannuksiin päästäkseen lähemmäksi näyttömän kuuluisuuksia eikä vain saadakseen korkoa sijoittamalleen pääomalle. (Lainema 2011, 49.)

Bisnesenkelit ovat riskisijoittajia, jotka sijoittavat alkuvaiheen yritykseen omaa rahaansa yksin, yrityksen kautta tai yhdessä muiden bisnesenkeleiden kanssa. Rahan lisäksi sijoittaja voi tarjota rahan lisäksi myös omaa osaamistaan ja kontaktejaan yrityksen käyttöön. Useimmiten sijoittaja saa omistusosuuden yrityksestä vastineeksi sijoituksestaan. (Lainema 2011, 49–50.)

Enkelisijoittaminen eroaakin merkittävästi mm. pörssisijoittamisesta siinä, että riskisijoittamisessa sijoittaja pyrkii usein osallistumaan aktiivisesti yrityksen toimintaan. Mentorointi ja kontaktit voivatkin olla yritykselle tärkeämpiä kuin raha. Suurimmiksi osaamistarpeeseen kohdeyhtiöt ovat luetelleet mm. strategisen suunnittelun, yrityksen kansainvälistymisen, kontaktien ja lisärahoituksen hankkimisen. (FiBAN 2015)

Kuva 3. Sijoittajan pääomat ja ajankäyttö. (FiBAN 2015)

2.4 Starttiraha

Starttiraha on työ- ja elinkeinotoimiston myöntämä tuki aloittavalle yrittäjälle. Starttirahan tarkoituksena on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä ja kasvattaa työllisyyttä. Starttiraha on henkilökohtaista ja veronalaista tukea aloittavalle yrittäjälle ja starttirahan tehtävänä on turvata yrittäjän toimeentulo sinä aikana, jonka yrityksen käynnistymisen ja taloudellisen vakauttamisen arvioidaan kestävän – maksimissaan starttirahaa on kuitenkin mahdollista saada vain 12 kuukauden ajan.

Starttirahan myöntämiselle on seuraavia edellytyksiä:

- Yrittäjyys on päätoimista
- Yritystoimintaan on riittävät valmiudet
- Tarpeellisuuden arviointi
- Yritystoiminnalla on edellytyksiä jatkuvaan kannattavaan toimintaan.

Starttirahan saamiseen vaikuttaa myös kilpailutilanne ja uuden yritystoiminnan tarve alueella.

Vuonna 2024 starttirahan suuruus on 37,21 €/pv eli noin 740 €/kk. (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.)

3 Yritysmuodot

Yritysmuodon valintaa kannattaa suunnitella huolellisesti yritystä perustaessa, koska valinnalla on vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen. Yritysmuodon valinta vaikuttaa mm. yrityksessä mukava olevien henkilöiden taloudellisiin vastuisiin, yritykseen liittyvään päätöksentekoon osallistumiseen, verotukseen ja yrityksen lopettamistapaan. (Meretniemi & Ylönen 2008, 40.)

Yritysmuodot voidaan jakaa kahteen eri päätyyppiin.

- Henkilöyritykset
 - o Yksityisliike
 - o Avoin yhtiö
 - o Kommandiittiyhtiö
- Pääomayritykset
 - o Osakeyhtiö
 - o Osuuskunta

(Meretniemi & Ylönen 2008, 41.)

Suomen suosituimmat yritysmuodot kaupparekisterimerkintöjen mukaan laskettuna ovat:

1. Osakeyhtiö, 288 211kpl.
2. Toiminimiyrittäjä, 257 452kpl.
3. Kommandiittiyhtiö, 21 660kpl.
4. Avoin yhtiö, 7 444kpl.
5. Osuuskunta, 3 320kpl.

Näistä luvuista on poistettu asunto-osakeyhtiöt ja keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt. (Yrityksen-perustaminen.fi, 2024)

3.1 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö sopii liiketoimintaan missä haetaan kasvua ja toiminnassa liikkuu pääomia. Osakeyhtiö on paras yhtiömuoto, mikäli yritystoimintaan liittyy taloudellisia riskejä. Osakeyhtiön osakkeenomistajat ovat vastuussa yhtiön velvoitteista ainoastaan sijoittamallaan pääomalla eivätkä henkilökohtaisella varallisuudellaan. Yhtiön joutuessa maksuvaikeuksiin osakas menettää ainoastaan sijoittamansa pääoman. (Suomen Yrittäjät 2021)

Osakeyhtiön jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus siirtää omistuksensa yhtiöstä kokonaan tai osittain toiselle eikä tähän tarvita erillistä suostumusta yhtiön muilta omistajilta tai yhtiöltä itseltään. Omistusoikeuden siirtäminen tapahtuu myymällä tai lahjoittamalla osakkeita. Siirtokelpoisuuteen voidaan kuitenkin vaikuttaa lisäämällä yhtiöjärjestykseen lunastus- ja suostumuslausekkeitä tai osakkaiden yhteisellä osakassopimuksella. Osakeyhtiöltä vaaditaan aina kahdenkertaista kirjanpitoa. (Suomen Yrittäjät 2021)

3.2 Avoin yhtiö

Avoin yhtiö on harvinainen yhtiömuoto ja sopii erinomaisesti esimerkiksi perheyhtiön käyttöön. Avoimen yhtiön pystyy perustamaan kuka tahansa, mutta ei yksin ja tämä yhtiömuoto vaatii aina vähintään kaksi henkilöä.

Yhtiökumppanit ovat ns. vastuunalaisia yhtiömiehiä ja vastaavat kaikista yhtiön velvoitteista (mm. velat) niin kuin omastaan. (Suomen Yrittäjät 2021)

Yhtiökumppanin erotessa tai kuollessa yhtiömiesten lukumäärä voi laskea väliaikaisesti yhteen, mutta näin voidaan toimia ainoastaan vuoden ajan. Yhtiö katsotaan purkautuneeksi, jos uutta yhtiömiestä ei nimetä aikarajan puitteissa. (Suomen Yrittäjät 2021)

Avoin yhtiö vaatii yhtiökumppaneilta poikkeuksellisen kovaa luottamusta toisiinsa. Avoimen yhtiön yhtiömiehellä on oikeus huolehtia yrityksen asioista

ilman toisen yhtiömiehen osallistumista päätöksiin, mutta yhtiömiehillä henkilökohtainen vastuu jakautuu tasan. (Suomen Yrittäjät 2021.)

3.3 Toiminimi

Toiminimiyrittäjyys sopii parhaiten sellaiselle yrittäjälle, joka myy ainoastaan omaa ammattitaitoaan eikä aikomuksena ole työllistää muita ihmisiä. Tämän takia toiminimiyrityksille on ominaista se, että toiminta on pienimuotoista ja tarvittavan rahoituksen määrä pysyy koko ajan pienenä tai sitä ei ole ollenkaan. Toiminimen perustaminen on erittäin halpaa. Toiminimi on sivutoimiselle yrittäjälle oivallinen tapa kokeilla yrittäjyyttä. (Suomen Yrittäjät 2021)

Toiminimiyrittäjä eli yksityinen elinkeinoharjoittaja ei ole itsenäinen oikeushenkilö. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminimiyrittäjä tekee kaikki sopimukset ja sitoumukset omalla nimellään ja on näin vastuussa henkilökohtaisesti. (Suomen Yrittäjät 2021.)

3.4 Osuuskunta

Osuuskunta eroaa muista yritysmuodoista siinä, että osuuskunnan tavoite ei ole voiton maksimointi. Osuuskunnan toiminnan tarkoituksena on tuottaa jäsenilleen palveluita, joiden avulla jäsenien elinkeinon harjoittaminen olisi taloudellisesti mahdollisimman järkevää. Jäsenten taloudellinen vastuu rajoittuu maksamiinsa osuusmaksuihin. (Suomen Yrittäjät n.d.b.)

3.5 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö on hyvin samankaltainen, kun Avoin yhtiö. Suurin eroavaisuus on äänettömän yhtiömiehen rooli. Avoimessa yhtiössä on kaksi yhtiömiestä, mutta kommandiittiyhtiössä on yksi vastuunalainen yhtiömies ja yksi äänetön yhtiömies. (Suomen Yrittäjät 2021)

Äänetön yhtiömies ei osallistu yhtiön asioiden hoitoon tai yhtiön sisäiseen päätöksentekoon. Äänetön yhtiömies on kommandiittiyhtiössä lähinnä sijoittajan roolissa sillä äänetön yhtiömies sijoittaa yritykseen sovitun pääomapanoksen ja sijoitukselle maksetaan korkoa yrityksen tekemästä taloudellisesta voitosta. Äänettömän yhtiömiehen velvoitteet rajoittuvat sijoittamaansa pääoman määrään. (Suomen Yrittäjät 2021)

Vastuunalainen yhtiömies tai yhtiömiehet vastaavat yrityksen sitoumuksista ja veloista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan, mutta myös päättävät yritystä koskevista asioista. Yhtiömiehet voivat tehdä yksinään yhtiötä koskevia päätöksiä. (Suomen Yrittäjät 2021.)

3.6 Kevytyrittäjyys

Kevytyrittäjyys on yrittämisen kevyin muoto. Kevytyrittäjyydellä pystytään työllistämään itsensä ilman y-tunnusta tai omaa yritystä. Kevytyrittäjän laskutus hoidetaan jonkun internetissä toimivan laskutuspalvelun kautta. Tällaisia laskutuspalveluita ovat mm. Ukko.fi ja OP Kevytyrittäjä, mutta palveluita on lukuisia erilaisia. Nämä palvelut hoitavat yritystoiminnan lakisääteiset maksut ja paperityöt sovittua palvelumaksua vastaan. (Suomen Yrittäjät 2021)

Kevytyrittäjä ei ole mikään virallinen termi ja Suomen laki ei tunne kevytyrittäjä-termiä lainkaan. Kevytyrittäjyydessä on kyse ainoastaan laskutuspalveluiden lanseeraamasta nimestä asiakkaistaan. (Suomen Yrittäjät 2021.)

4 Verot

Verot ovat valtion yksipuolisesti määräämiä maksuja. Verojen maksuun ei vastaanottajan puolelta liity välitöntä vastasuorituksen velvoitetta, mutta veroilla rahoitetaan kuitenkin julkisen sektorin toimintaa. (Veronmaksajat.fi 2024.)

4.1 Tulovero

Tuloveroa eli yhteisöveroa maksetaan yrityksen tuloksesta. Vuonna 2024 yhteisövero on 20 prosenttia. Osakeyhtiön tulos saadaan selville, kun yrityksen veronalaisista tuloista vähennetään vähennyskelpoiset kulut. Vähennyskelpoisia kuluja ovat erilaiset tulon hankkimisesta aiheutuneet kulut ja näitä ovat mm. palkat, vuokrat ja yritystoimintaan liittyvät ostot. (Suomi.fi 2023)

Esimerkki: *Yrityksen X liikevaihto on 300 000 € ja vähennyskelpoiset kulut ovat 160 000 €. Yrityksen X verotettava tulos lasketaan $300\,000\text{ €} - 160\,000\text{ €} = 140\,000\text{ €}$. Tuloksesta maksetaan 20 % yhteisöveroa, $140\,000\text{ €} \times 0,2 = 28\,000\text{ €}$.*

4.2 Ennakkovero

Verottaja kerää tilikauden aikana yritykseltä ennakkoveroja yrityksen arvioiman tuloksen perusteella. Arvio tuloksesta tehdään osakeyhtiön aikaisempien vuosien tilikausien perusteella tai oman ilmoituksen mukaan, mikäli yritystoiminta on vasta alkamassa. (Yrityksen-perustaminen.net n.d.)

Mikäli arvio yrityksen tuloksesta on väärä, joudut maksamaan myöhemmin puuttuvia veroja lisäennakkona tai maksat ylimääräisiä veroja valtiolle. Ylimääräisenä maksetut verot palautetaan yrittäjälle veronpalautuksina, mutta tämä vie aikaa ja sitoo aloittelevalla yrittäjällä arvokkaita resursseja. (Yrityksen-perustaminen.net n.d.)

Esimerkki: *Aikaisemman esimerkin Yritys X on tehnyt aikaisempana vuonna 140 000 € tuloksen ja tästä on tullut 28 000 € maksettavaa yhteisöveroa. 28 000 € jaetaan 12 kuukaudelle eli maksettavaa ennakkooveroa per kuukausi tulee $28\,000\text{ €} / 12 = n. 2\,333\text{ €}$.*

4.3 Arvonlisävero

Yrityksen täytyy rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi heti kun yritys aloittaa liiketoiminnan. Arvonlisäverovelvollisuus päättyy samalla kun yrityksen toiminta loppuu. (Vero.fi 2022)

Arvonlisävero on kulutusvero ja se maksetaan melkein kaikesta myytävästä. Yrityksen myymän tuotteen tai palvelun myyntihintaan lisätään aina arvonlisävero eli käytännössä arvonlisäveron maksamisen hoitaa ostaja, mutta rahat vaan kiertävät myyjän kautta verottajalle. Arvonlisäveron kohdalla verovelvollinen on kuitenkin lähes aina myyjä ja myyjä vastaa siitä, että arvonlisävero maksetaan valtiolle. Ainoat poikkeukset verovelvollisuuteen löytyvät rakennuslalla ja romukaupassa, näissä käytetään ns. käännettyä verovelvollisuutta. (Vero.fi 2022)

Yritys voi vähentää ostojensa arvonlisäveron myyntien arvonlisäveroista ostaessaan toiselta arvonlisäverovelvolliselta tuotteita tai palveluita. (Vero.fi 2022.)

Arvonlisäverokannat määrittävät jokaiselle tuotteelle tai palvelulle oman arvonlisäveron. Suomessa on käytössä neljä erilaista arvonlisäverokantaa.

- 24 %. Yleinen verokanta.
- 14 %. Alennettu verokanta.
- 10 %. Alennettu verokanta.
- 0 %. Nollaverokanta.

Erilaisien verokantojen tarkempaa sisältöä voi tutkia esim. Vero.fi-sivustolla. (Vero.fi 2020.)

Esimerkki: Yritys X laskuttaa projektista 500 € + alv 24 % eli 620 €. ($500 \text{ €} \times 1.24 = 620 \text{ €}$) Laskutettava summa on siis 620 € josta 120 € menee valtiolle ja 500 € Yritys X:n tilille.

Projektia varten Yritys X on kuitenkin joutunut ostamaan itselleen uuden laitteen 250 € + alv 24 % eli 310 €. Uuden laitteen arvonlisäveron osuus on siis 60 €. Uuden laitteen arvonlisävero voidaan kuitenkin vähentää siitä summasta joka projektin laskutuksesta pitäisi maksaa valtiolle.

Lopulta valtiolle maksetaan veroja $120 \text{ €} - 60 \text{ €} = 60 \text{ €}$ kaavan mukaisesti.

Verotuksen vaikutus yrityksen taloudelliseen menestykseen ja toiminnan laillisuuteen on niin valtava, että yrittäjän on erittäin tärkeää ymmärtää riittävästi verotuksesta. Yrityksen taloudenhallinta ja verotuksen ymmärtäminen auttavat yrittäjää tekemään yrityksen kannalta parempia ratkaisuja ja välttämään ongelmia viranomaisten kanssa. (Pienyrittaja.fi 2023)

5 Johtopäätökset

Tavoitteenani oli kirjoittaa käytännönläheinen opas yrittämisestä kiinnostuneille ja mielestäni olen onnistunut tässä hyvin. Opinnäytetyön kirjoittaminen yrityksen perustamisesta on tarjonnut minulle erittäin kattavan katsauksen yrityksen perustamisen eri vaiheisiin, ja työn aikana on käynyt ilmi, että huolellisen suunnittelun ja monipuolisen tietämyksen merkitystä ei voi vähätellä yritystä perustettaessa.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut minulle niin opettavainen kokemus, että mielestäni voisin hyvin lähteä tämän pohjalta perustamaan yritystä oikeasti.

Tutkimustyön suurimmat rajoittuneisuudet koskevat varmasti sitä tosiasiaa, että olen lukenut tätä opinnäytetyötä varten useita tuhansia sivuja eri kirjoja ja olen yrittänyt parhaani mukaan tiivistää sen noin kolmeenkymmeneen sivuun tekstiä. Kaikki lukemani tieto ei voi mitenkään välittyä tähän opinnäytetyöhön.

Yritystoiminnan perustaminen onkin valtavan laaja aihe ja jatkotutkimusten kannalta aihepiiriä olisi varmasti järkevää jakaa pienempiin, mutta tarkemmin käsiteltyihin kokonaisuuksiin.

Yhteenvetona voidaan todeta yrityksen perustamisen olevan suunnittelua ja valmistelua vaativat haastava monivaiheinen prosessi. Toivon, että mahdollisimman moni yritystä perustamassa oleva pystyy navigoimaan yrityksen perustamisen haastavissa prosesseissa opinnäytetyöni avulla ja pystyä kasvattamaan kukoistavaa liiketoimintaa.

Lähteet

FiBAN 2015. Osaamista, verkostoja, rahaa – Opas enkelisijoituksen hakemiseen. Viitattu 25.3.2024.

https://etula.fi/pdfs/opas_enkelisijoituksen_hakemiseen.pdf

Hesso, J. 2015. Hyvä liiketoimintasuunnitelma. Vantaa: Hansaprint Oy.

Holopainen, T. 2022. Yrityksen perustamisopas – Käytännön perustamistoimet 2022. Asiatieto Oy.

Järvinen, M & Kari, M. 2017. Yritä, erehdy, onnistu – Helppo opas yrittäjyyteen. Kustannusosakeyhtiö Otava.

Kinkki, S & Isokangas, J. 2009. Yrityksen perustoiminnot. Helsinki: WSOYpro Oy.

Kotro, M. 2007. Yrityksen kannattavuus ja rahoitus – Aloittavan ja pk-yrityksen näkökulma. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Lainema, M. 2011. Enkeleitä, onko heitä? Denali Oy.

Meretniemi, I & Ylönen, H. 2008. Yrityksen perustajan käsikirja. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Oxford College 2023. What is PESTEL analysis? Viitattu 1.3.2024.

<https://blog.oxfordcollegeofmarketing.com/2016/06/30/pestel-analysis/>

Peltola, L. 2015. Liikeideasta liikkeelle. Porvoo: Edita Publishing Oy.

Pienyrittaja.fi 2023. Paljonko yrittäjä maksaa veroa? Viitattu: 21.11.2024.

<https://pienyrittaja.fi/paljonko-yrittaja-maksaa-veroa/>

Suomen Yrittäjät 2021. Näin valitset yritysmuodon -opas.

[https://www.yrittajat.fi/wp-](https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2021/10/nain_valitset_yritysmuodon_opas_2021.pdf)

[content/uploads/2021/10/nain_valitset_yritysmuodon_opas_2021.pdf](https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2021/10/nain_valitset_yritysmuodon_opas_2021.pdf)

Suomen Yrittäjät n.d.a. Rahoitus. Viitattu 13.3.2024.

<https://www.yrittajat.fi/tietopankki/liiketoiminta/rahoitus/>

Suomen Yrittäjät n.d.b. Osuuskunta. Viitattu 20.3.2024.

<https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yrittajaksi-ryhtyminen/yritysmuodot/osuuskunta/>

Suomi.fi 2021. Liikeidea. Viitattu 1.3.2024.

<https://www.suomi.fi/kansalaiselle/tyoelama-ja-tyottomuus/yrityksen-perustaminen/opas/yritysideasta-liiketoiminnaksi/liikeidea>

Suomi.fi 2023. Yrityksen tulovero. Viitattu: 27.3.2024.

<https://www.suomi.fi/yritykselle/talouden-hallinta-ja-verotus/yritysverotus/opas/yritysverotus/yrityksen-tulovero>

Tilastokeskus n.d. Liikeyritys. Viitattu 13.3.2024.

<https://www.stat.fi/meta/kas/liikeyritys.html>

Tomperi, S. 2018. Taloushallinto – Toiminnan kannattavuus. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Työ- ja elinkeinoministeriö n.d. Starttiraha – aloittavan yrittäjän tuki. Viitattu 13.3.2024. <https://tem.fi/starttiraha>

Vero.fi 2020. Arvonlisäveroprosentit. Viitattu: 27.3.2024.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/arvonlisaveroprosentit/>

Vero.fi 2022. Mikä arvonlisävero on? Viitattu: 27.3.2024.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/mika-arvonlisavero-on/>

Veronmaksajat.fi 2024. Verotietoa nuorille: Verot ovat pakollisia maksuja.

Viitattu 27.3.2024. <https://www.veronmaksajat.fi/neuvot/henkiloverotus/lapset-ja-nuoret/mita-verot-ovat/verotietoa-nuorille/>

Vuorinen, T. 2013. Strategiakirja – 20 työkalua. Talentum Media Oy.

Yrityksen-perustaminen.net 2024. Yritysmuodot. Viitattu: 6.3.2024.

<https://yrityksen-perustaminen.net/yritysmuodot/>

Yrityksen-perustaminen.net n.d. Pankkilaina yritykselle. Viitattu: 27.3.2024.

<https://yrityksen-perustaminen.net/pankkilaina-yritykselle/>

Yrityksen-perustaminen.net n.d. Yrityksen verotus. Viitattu: 27.3.2024.

<https://yrityksen-perustaminen.net/yrityksen-verotus/>